

Ю.В. КРАСОВСЬКА, к.е.н., доцент,
В.Р. КРАСОВСЬКИЙ

Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна
ulaaa@ukr.net

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ВОДОГОСПОДАРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Статтю присвячено дослідженню проблем доцільності та перспективності розвитку водогосподарських організацій в умовах бюджетного фінансування. Запропоновано механізм застосування різних підходів до оцінки вартості потенціалу таких підприємств.

Ключові слова: водогосподарська організація, потенціал водогосподарської організації, вартісна оцінка потенціалу

Ю.В. Красовская, В.Р. Красовский

Оценка потенциала в системе менеджмента водохозяйственной организации

Статья посвящена исследованию проблем целесообразности и перспективности развития водохозяйственных организаций в условиях бюджетного финансирования. Предложен механизм использования разных подходов в оценке стоимости потенциала таких предприятий.

Ключевые слова: водохозяйственная организация, потенциал водохозяйственной организации, стоимостная оценка потенциала

Y.V. Krasovska, V.R. Krasovsky

Potential estimation in aquiculture organization management system

The article is devoted the problems of research of aquiculture organizations development expedience and perspective in the budgetary financing conditions. The mechanism of application of the different methods of the cost estimation of such enterprise potentials is offered.

Keyword: aquiculture organizations, aquiculture organization potential, potential cost estimation

Програма розвитку водного господарства, яка спрямована на реалізацію державної політики щодо поліпшення забезпечення якісною водою населення і галузей економіки, розв'язання водогосподарських і екологічних проблем, створення умов для переходу до сталого та ефективного функціонування водогосподарського комплексу, велику роль в цьому виділяє водогосподарським організаціям [3]. Їх головним завданням залишається всебічна діяльність у сфері водного господарства, меліорації земель, забезпечення потреб населення і га-

лузей національної економіки у водних ресурсах. До системи менеджменту водогосподарських організацій в сучасних умовах має бути включено розв'язання проблем запобігання зростанню антропогенного впливу на довкілля, захисту водних ресурсів від забруднення та виснаження, раціональне використання водних ресурсів, забезпечення сталого функціонування екосистем у басейнах річок України, запобігання шкідливій дії води і ліквідації її наслідків в сучасних умовах набули особливої гостроти.

У рамках окреслених проблем термінового вирішення потребує питання оцінки потенціалу водогосподарських організацій з позиції виявлення явних та прихованих можливостей і резервів підвищення еколого-економічної та соціальної ефективності розв'язання зазначених проблем. Складність полягає в тому, що на відміну від госпрозрахункової сфери, ефективність в якій визначається об'єктивно рівнем прибутковості, методика оцінки діяльності бюджетних організацій та установ у значній мірі невизначена і продовжує мати суб'єктивний характер.

Питаннями оцінки ефективності діяльності бюджетних організацій займалися провідна команда науковців державної агенції з використання водних ресурсів на чолі із В.А. Сташук [1; 6; 7]. В.А. Голян присвятив свої дослідження обґрунтуванню перспективних напрямів вдосконалення фіскального регулювання водовикористання в Україні [2]. М.А. Хвесик запропонував інституційну модель природокористування [9]. Проте залишились відкритими питання комплексного підходу до оцінки потенціалу водогосподарських підприємств.

Метою роботи є обґрунтування підходів до здійснення оцінки потенціалу управління водогосподарської організації.

Для проведення оцінки потенціалу будь-якого підприємства застосовуються такі основні методичні підходи [8]:

- 1) витратний (майновий – для оцінки об'єк-

© Ю.В. Красовська, В.Р. Красовський, 2014

тив у формі цілісного майнового комплексу та у формі фінансових інтересів);
2) дохідний;

3) порівняльний.
Кожен із цих методичних підходів використовує свої методи, які відображені в табл. 1.

Таблиця 1

Методи оцінки вартості потенціалу підприємства

Підхід	Метод оцінки	Сутність методу
Витратний	Простий балансовий метод	Вартість бізнесу визнається рівною різниці між активами та зобов'язаннями фірми.
	Метод регулювання балансу	Вартість бізнесу визначається підсумовуванням реальної вартості усіх компонентів цілісного майнового комплексу підприємства з вирахуванням сум його зобов'язань (боргів).
	Метод ліквідаційної вартості	Вартість бізнесу дорівнює сумі коштів, яка може бути реально отримана при його ліквідації (продажу); або сумі ліквідаційних вартостей усіх видів майна підприємства. Визначається три види ліквідаційної вартості бізнесу: упорядкована, примусова і кінцева.
	Метод вартості заміщення	Вартість бізнесу визначається за витратами на створення ідентичного цілісного майнового комплексу у поточних цінах, який має аналогічну корисність для власників, але сформований відповідно до сучасних стандартів та вимог.
	Метод чистих активів	Вартість бізнесу визначається вирахуванням із скоригованої вартості активів підприємства скоригованої вартості пасивів. Коригування полягає у ціновому приведенні чи нормалізації бухгалтерської звітності.
	Метод нагромадження активів	Вартість бізнесу дорівнює різниці між ринковою вартістю всіх активів підприємства та ринковою вартістю усіх його зобов'язань у поелементному розрізі.
Результатний	Метод прямої капіталізації доходів	Вартість бізнесу дорівнює теперішній вартості майбутніх грошових потоків від його використання, що можуть бути капіталізовані учасниками (власниками).
	Метод дисконтування грошового потоку	Вартість бізнесу дорівнює теперішній вартості грошових потоків, генерованих кожним його компонентом, з урахуванням відмінностей у рівнях дисконтів.
	Метод економічного прибутку	Вартість бізнесу визначається множенням суми інвестованого капіталу на ставку економічної рентабельності, яка дорівнює різниці між рентабельністю інвестованого капіталу і середньозваженими витратами на його залучення і використання.
	Метод додаткових доходів	Вартість бізнесу визначається урегулюванням балансу підприємства та оцінюванням можливостей отримання доходів від його використання.
Порівняльний	Метод мультипліка-торів	Вартість бізнесу оцінюється на основі визначених коефіцієнтів, що відтворюють суттєві характеристики аналогічних об'єктів, представлених на ринку.
	Метод галузевих співвідношень	Вартість бізнесу визначається на основі цінних показників та інших якісних (чи фінансових) співвідношень, характерних для даної сфери господарювання.
	Метод аналогових продаж (ринку капіталу)	Вартість бізнесу встановлюється на рівні ціни купівлі-продажу контрольних пакетів акцій аналогічних компаній.

Витратний підхід в оцінці потенціалу передбачає визначення поточної вартості витрат на відтворення або заміщення об'єкта оцінки з подальшим коригуванням їх на суму зносу (знецінення).

Основним недоліком витратного підходу при оцінці майна є те, що важко визначити знос, зокрема, будов та споруд, вік яких перевищує 10 років, бо неможливо відтворити заново стару будівлю. У таких випадках витрат-

ний підхід може дати неправильну оцінку вартості не тільки через неможливість повного відтворення об'єкта, але й через те, що така спора може не бути найкращим та найефективнішим варіантом використання земельної ділянки, на якій вона знаходиться. У зв'язку з цим витратний підхід застосовується лише при оцінці вартості діючих будов, не враховуючи при цьому його найкраще та найефективніше використання.

Результатний (доходний) підхід в оцінці потенціалу базується на порівнянні майбутніх доходів від об'єкту оцінки з поточними витратами на його придбання та утримання. Порівняння доходів здійснюється з урахуванням факторів часу та ризику. Таким чином, динаміка вартості підприємства, визначена саме цим підходом, дає можливість приймати правильні інвестиційні рішення як власникам компанії, так і її менеджерам.

Доходний підхід передбачає використання двох методів: методу прямої капіталізації та методу непрямої капіталізації (дисконтованих грошових потоків). Метод прямої капіталізації застосовується у тих випадках, коли є достатня кількість даних для оцінки доходу, дохід з майна є стабільним, або, в крайньому випадку, очікується, що поточні грошові доходи приблизно дорівнюватимуть майбутнім, або темпи їх росту помірні. Це стосується, насамперед, об'єктів з чітко визначеною орендною платою на майбутнє.

Іншим методом, який використовується на практиці у дохідному підході оцінки майна є метод непрямої капіталізації або дисконтування майбутніх доходів. Основна вимога до застосування цього методу – об'єкт оцінки має приносити дохід.

Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки майна ґрунтується на принципі заміщення, тобто інвестор не вкладатиме свій капітал у об'єкт, якщо його вартість перевищує витрати на придбання на ринку подібного об'єкта, який має такі самі властивості. Порівняльний підхід використовується, зазвичай, там, де є достатня база даних про угоди купівлі-продажу подібних об'єктів. Основними перевагами цього методичного підходу є те, що:

- а) оцінювач орієнтується на фактичні ціни купівлі – продажу аналогічних об'єктів, ціна на які визначається ринком. Тому оцінювач обмежується лише корективами, які забезпечують зіставлення аналогу з об'єктом, що оцінюється;
- б) оцінка, що базується на інформації з ринку,

зазвичай, відображає фактичні результати виробничо-фінансової діяльності підприємства;

- в) ціна укладеної угоди максимально враховує ситуацію на ринку, а значить є реальним відображенням попиту та пропозиції.

Разом із тим, порівняльний підхід має ряд суттєвих недоліків, а саме: ігнорує перспективи розвитку підприємства у майбутньому; отримання інформації від підприємств-аналогів є досить складним процесом; оцінювач має зробити складні корективи, вносити поправки, які вимагають серйозного обґрунтування, у підсумкове значення та проміжні розрахунки.

Розглянемо умови та перспективи застосування різних методичних підходів до вартості потенціалу водогосподарської організації в сучасних умовах господарювання.

Витратний підхід в повній мірі може бути застосований для оцінки потенціалу водогосподарських організацій. Всі методи даної групи об'єднує те, що для їх застосування необхідно мати інформацію, яка відображається в балансі підприємства і представляє вартість всіх елементів майна та заборгованості підприємства. Відмінності методів цієї групи пов'язані із способами врахування конкретних обставин, які корегують елементи активів та пасивів на момент проведення оцінки. Таким чином вартість потенціалу водогосподарської організації в найпростіший спосіб можна встановити через віднімання від підсумку балансу суми його заборгованостей. У такому разі потенціал такого підприємства фактично буде визначатись розміром його власного капіталу. Цей спосіб є найлегшим в застосуванні, проте найменш об'єктивним з точки зору власне потенціалу. З іншого боку метод нагромадження активів, який із даної групи найбільш повно враховує вплив зовнішніх факторів на формування потенціалу, не може бути застосований стосовно підприємств даного виду в силу того, що окремі його активи не можуть бути виставлені на продаж, а отже не може бути визначена їх ринкова вартість. Тому найбільш об'єктивними в цій групі на нашу думку будуть методи вартості заміщення та чистих активів. Переваги цих методів перед іншими в тому, що вони дозволяють оцінити поточну ринкову ситуацію, в якій опиняються активи і зобов'язання підприємства на конкретний момент оцінки. Однак, незважаючи на те, що на перший погляд витратний підхід для бюджетних організацій є єдиною можливістю оцінити

їх потенціал, існуючий загальний їх недолік змушує шукати інші способи оцінки. Сама суть поняття потенціал передбачає наявність прихованих можливостей, тому витратний підхід не дозволяє в повній мірі зробити повноцінну оцінку потенціалу. Встановивши вартість потенціалу водогосподарських організацій за витратним підходом, неможливо визначити перспективи їх розвитку та майбутньої діяльності.

Всі методи оцінки в рамках результатного підходу об'єднано тим, що в основі їх використання лежить прибуток або дохід, який можна отримати від об'єкта оцінки в майбутньому. Оскільки водогосподарські організації на сьогоднішній день не є прибутковими, в первинному вигляді ці методи використати неможливо. Однак, оскільки для діяльності таких підприємств здійснюються витрати, очікується ефект від їх послуг, очевидно, що власника має цікавити і те, чи перспективна така діяльність і такі витрати. Здійснюючи оцінку потенціалу будь-якого підприємства, слід в першу чергу пам'ятати мету її проведення: купівля-продаж об'єкту, вкладення інвестицій, емісія акцій, гра на біржі, тощо. Оцінювання потенціалу водогосподарської організації необхідне в рамках комплексної абсолютної та порівняльної оцінки ефективності їх діяльності на поточну та віддалену перспективу. Така оцінка повинна дати вичерпні відповіді на такі питання: Чи повно використовується потенціал даного підприємства? Наскільки потенціал даної водогосподарської організації вищий за потенціал іншої? Чи можливо підвищити рівень використання потенціалу та за рахунок яких факторів? Враховуючи, що на рівні держави, яка є власником цих підприємств, будь-яку діяльність доцільно оцінювати з точки зору народногосподарського ефекту, оцінка потенціалу в рамках результатного підходу може реалізуватись одним з двох шляхів.

Перший шлях полягає в тому, що результат діяльності водогосподарської організації можна оцінити через вартість послуг, які надаються нею сільськогосподарським та іншим підприємствам. З одного боку, враховуючи, що вартість таких послуг передбачає часткове відшкодування за рахунок державного бюджету і не передбачає прибутку, може здатись, що даний метод представляє собою варіант витратного. Однак, враховуючи, що сформована таким чином вартість відображає розмір потреби та забезпечену пропозицію у послугах, можна сказати, що певною мірою відображає ринкову

потребу. А це може свідчити, що грошовий потік доходів, який описує фінансовий аспект задоволення такої потреби, цілком можна вважати ринковим результатом, який може бути покладено в основу одного з результатних методів. Недоліком цього шляху є те, що при такому підході не враховується кінцевий матеріально-речовий результат діяльності водогосподарської організації, що не дозволяє оцінити потенціал на перспективу. Тому на нашу думку для оцінки вартості потенціалу водогосподарської організації варто вибрати другий – рентний шлях.

Сутність другого (рентного) шляху полягає в тому, що результат діяльності водогосподарської організації слід оцінювати через кінцевого споживача її продукції або послуг – через сільськогосподарське підприємство. Враховуючи мету оцінки, яку ми визначили вище, мова не йде про те, що водогосподарське підприємство висуватиме майнові права на частину прибутку сільськогосподарських підприємств, що знаходяться в зоні обслуговування. Сутність полягає в тому, що перспективність водогосподарської діяльності напряму оцінюється через стійкість аграрного виробництва в господарствах, які використовують відповідні послуги. Проблемою виступає питання – яка частина доходу сільськогосподарського виробництва забезпечуються за рахунок вказаних послуг. На нашу думку при розгляді цього питання слід згадати про диференційну ренту другого виду. Диференційна рента II виникає в результаті штучного підвищення продуктивності землі завдяки використанню ефективніших засобів виробництва, тобто за рахунок додаткових вкладень капіталу в землю. Оскільки зрошувальні та осушувальні меліорації і є наслідком додаткових вкладень, спрямованих на підвищення родючості земель та стійкості аграрного виробництва, то і результативність діяльності водогосподарської організації, яка в тому числі забезпечує послуги з регулювання водно-повітряного режиму ґрунту, можна оцінити через розрахунок цієї самої ренти. Механізм цього розрахунку має виглядати наступним чином:

- спочатку за «Методикою нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів» визначається середній диференційний рентний дохід з гектара орних земель (для господарств, що обслуговуються оцінюваною водогосподарською організацією) [5];

- на другому етапі визначається дифере-

нційний дохід шляхом множення попереднього показника на сумарну площу меліорованих сільськогосподарських угідь, що обслуговуються даним підприємством:

- скоригований диференційний дохід, який можна приймати за базу оцінки потенціалу визначається шляхом віднімання експлуатаційних витрат водогосподарського підприємства.

На етапі власне оцінки потенціалу доцільним буде використання методу прямої капіталізації доходів, оскільки аграрне виробництво навіть на меліорованих землях не можна віднести до сфери, в якій можливе отримання високих та стрімких доходів.

Розглянемо можливість застосування третього підходу до оцінки потенціалу водогосподарських організацій. Як вже зазначалось вище, передумовою використання цього підходу є інформація про угоди купівлі-продажу подібних об'єктів. Оскільки вказані підприємства є бюджетними неприбутковими організаціями, відповідної інформації для застосування порівняльного підходу немає. Але, як уже зазначалось вище, оцінювати потенціал необхідно для забезпечення підґрунтя розвитку цих підприємств, еколого-економічне і соціальне значення яких для економіки України важко переоцінити. У такому разі даний підхід також може бути використаний в дещо трансформованому вигляді. Зокрема, метод галузевих співвідношень може дати реальну оцінку вартості потенціалу водогосподарської організації, якщо правильно вибрати мультиплікатор та базу порівняння.

Ціновий мультиплікатор – це коефіцієнт, який показує співвідношення між ринковою ціною підприємства та фінансовою базою. Фінансова база мультиплікатора є, власне, вимірювачем, який відображає фінансові результати діяльності підприємства, до яких можна віднести не лише прибуток, але й грошовий потік, дивідендні виплати, виручку від реалізації та деякі ін. [4]. Найбільш розповсюдженими мультиплікаторами є такі:

- Ціна/Валові доходи – застосовується, коли компанія, що оцінюється, та компанія, що зіставляється, мають подібні операційні витрати;

- Ціна/Прибуток до оподаткування – є переважним для зіставлення компаній, що мають різні податкові умови;

- Ціна/Чистий прибуток – застосовується у тому випадку, коли прибуток порівняно високий та відображає реальний економічний стан;

- Ціна/Грошовий потік – прийнятний, коли

компанія має порівняно низький дохід щодо амортизації;

- Ціна/Балансова вартість власного капіталу – є найбільш прийнятним до тих компаній, які мають на балансі значні розміри активів, і коли є міцний зв'язок між показником балансової вартості та доходом, що генерується компанією.

Із вказаної сукупності мультиплікаторів для потреб оцінки потенціалу водогосподарської організації можна використати перший (ціна/валові доходи) та останній (Ціна/Балансова вартість власного капіталу). Однак, на нашу думку, перший з них більш повно відображатиме рух потреби у продукції та послугах підприємства, а отже краще вловлює сутність понять потенціал і розвиток. В якості бази порівняння мають бути обрані підприємства, які з одного боку за характером своєї діяльності подібні до водогосподарських організацій, а з іншого – легко оцінювались через ринковий механізм купівлі-продажу. Це можуть бути підприємства, що спеціалізуються на наданні промислових послуг. Об'єднує їх декілька ознак – відсутність матеріально-речової форми у продукції, непостійний характер потреби у послугах, висока затратоємність робіт. Застосування даного методу дозволить оцінити вартість потенціалу водогосподарського підприємства в динаміці за ряд років, прослідкувати тенденції її зміни і визначити перспективи його розвитку.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що для забезпечення максимально повної оцінки перспектив розвитку потенціалу водогосподарської організації не потрібно обмежуватись якимось одним підходом. Застосування всіх трьох дозволить нівелювати недоліки кожного і в комплексі дати реальну оцінку вартості потенціалу підприємства.

Література

1. Вишневецький В.І. Водогосподарський комплекс у басейні Дніпра / В.І. Вишневецький, В.А. Сташук, А.М. Сакевич. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2011. – 185 с.

2. Голян В.А. Перспективні напрямки вдосконалення фіскального регулювання водокористування в Україні / В.А. Голян // Наукові праці Національного університету харчових технологій: [наук. журнал]. – 2007. – № 21. – С. 30-33.

3. Закон України «Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства» №2988-III від 17 січня 2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2988-14>.

4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність /

Т.В. Майорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://pidruchniki.ws/10560412/investuvannya/metodi_otsinki_obyektiv_realnih_investitsiy.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів» від 23 березня 1995 р. №213 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213-95>.

6. Шашук В.А. Еколого-економічні основи басейнового управління водними ресурсами / В.А. Шашук; П.І. Коваленко (заг.ред.). – Д.: ВАТ «Видавництво Зоря», 2006. – 480 с.

7. Шашук В.А. Шляхи забезпечення ефективного управління водними ресурсами України / В.А. Шашук // Сучасні проблеми охорони довкілля, раціонального використання водних ресурсів та очистки природних і стічних вод: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 20-23 квітня 2004 р.). – К.: Знання України, 2004. – С. 16-22.

8. Стратегии бизнеса: аналитический справочник / Под общей редакцией академика РАЕН, д.э.н. Г.Б. Клейнера. – М.: КОНСЭКО, 1998. – 443 с.

9. Хвесик М.А. Институциональная модель природокористування: пострадянський формат: [монографія] / М.А. Хвесик. – К.: Кондор, 2007. – 788 с.

References

1. Vyshnevs'kyj V.I. Vodogospodars'kyj kompleks u basejni Dnipra / V.I. Vyshnevs'kyj, V.A. Stashuk, A.M. Sakevych. – K.: Interpres LTD, 2011. – 185 p.

2. Goljan V.A. Perspektivni naprjamky vdoskonalennja fiskal'nogo reguljuvannja vodorokorystuvannja v Ukraini / V.A. Goljan // Naukovi

praci Nacional'nogo universytetu harchovyh tehnologij: [nauk. zhurnal]. – 2007. – № 21. – P. 30-33.

3. Zakon Ukrainy «Pro Zagal'noderzhavnu programu rozvytku vodnogo gospodarstva» № 2988-III vid 17 sichnja 2002 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2988-14>.

4. Majorova T.V. Investycijna dijal'nist' / T.V. Majorova [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://pidruchniki.ws/10560412/investuvannya/metodi_otsinki_obyektiv_realnih_investitsiy.

5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro Metodyku normatyvnoi' groshovoi' ocinky zemel' sil'skogospodars'kogo pryznachennja ta naselenyh punktiv» vid 23 bereznja 1995 r. № 213 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213-95>.

6. Stashuk V.A. Ekologo-ekonomichni osnovy basejnovoogo upravlinnja vodnymy resursamy / V.A. Stashuk; P.I. Kovalenko (zag.red.). – D.: VAT «Vydavnytvo Zorja», 2006. – 480 p.

7. Stashuk V.A. Shljahy zabezpechennja efektyvnogo upravlinnja vodnymy resursamy Ukrainy / V.A. Stashuk // Suchasni problemy ohorony dovkillja, racional'nogo vykorystannja vodnyh resursiv ta ochystky pryrodnyh i stichnyh vod: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 20-23 kvitnja 2004 r.). – K.: Znannja Ukrainy, 2004. – P. 16-22.

8. Strategii biznesa: analiticheskij spravochnik / Pod obshhej redakciej akademika RAEN, d.je.n. G.B. Klejnera. – M.: KONSJEKO, 1998. – 443 p.

9. Hvesyk M.A. Instytucional'na model' pryrodokorystuvannja: postradjans'kyj format: [monografija] / M.A. Hvesyk. – K.: Kondor, 2007. – 788 p.

Статья поступила в редакцию 21.03.2014

Є.А. ШАБЕЛЬНИКОВА

*Донбаський державний технічний університет,
м. Алчевськ, Україна
evgesha94204@mail.ru*

ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКІВ НЕЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ДОСТАТНІМ РІВНЕМ ФІНАНСУВАННЯ

Проведено аналіз ризиків незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування на основі визначення фінансового стану підприємства в рамках підходу до оцінки інноваційної діяльності. Обґрунтовано спроможність промислового підприємства фінансувати інноваційну діяльність та інноваційний розвиток в су-

часних умовах господарювання. Визначено підходи до управління інноваційними ризиками, а саме управлінням ризиком незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування.

© Є.А. Шабельнікова, 2014

<http://www.elibrary.ru/issues.asp?id=37579>

<http://www.instud.net>, <http://www.nbu.gov.ua/>